

ANALIZA | od 2015. POSLOVANJA | do 2019.

Šumskih privrednih društava u Bosni i Hercegovini na osnovu dostavljenih revizorskih izvještaja, finansijskih izvještaja i izvještaja o poslovanju.

Analiza poslovanja za period od 2015. do 2019.

Transparency International u Bosni i Hercegovini uradio je analizu poslovanja šumskih privrednih društava u Bosni i Hercegovini na osnovu dostavljenih revizorskih izvještaja, finansijskih izvještaja i izvještaja o poslovanju.

Analiza je urađena za period poslovanja od 2015. do 2019. godine na osnovu baze podataka o poslovanju javnih preduzeća u BiH koju posjeduje TI.

U analizu su uključena sljedeća javna preduzeća:

- ŠPD „Unsko - sanske šume“ d.o.o. Bosanska Krupa
- JP „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde
- JP „Bosanskohercegovačke šume“ d.o.o. Sarajevo
- JPŠ „Šume RS“ a.d. Sokolac
- KJP „Sarajevo - šume“ d.o.o. Sarajevo
- ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres
- JP Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic
- JP „Šume Tuzlanskog Kantona“ d.d. Kladanj
- JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići
- ŠPD „Srednjobosanske šume“ d.o.o. Donji Vakuf

PODRŽANO OD STRANE:

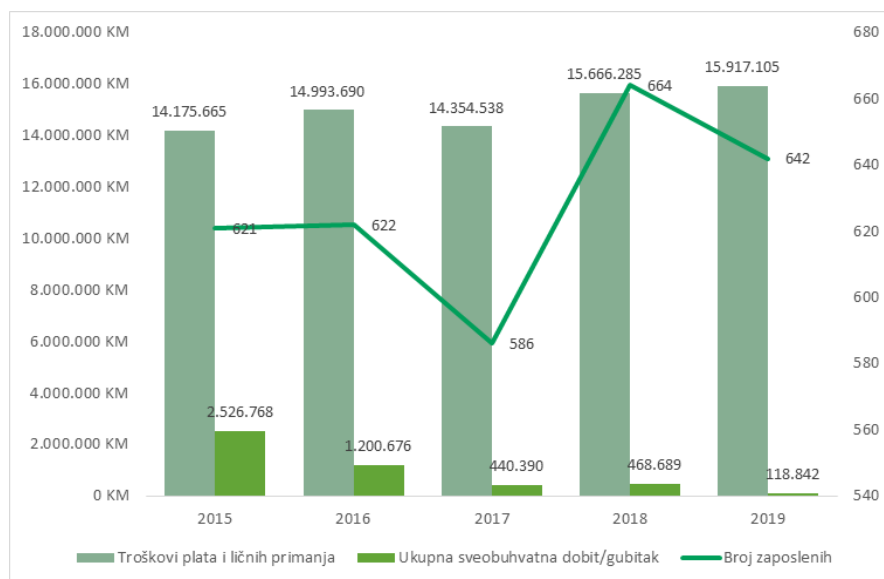

OVA PUBLIKACIJA IZRAŽAVA STAVOVE TRANSPARENCY INTERNATIONAL BOSNE I HERCEGOVINE I NE ODRAŽAVA NUŽNO STAVOVE NATIONAL ENDOWMENT FOR DEMOCRACY.

Uvod	2
ŠPD „Unsko - sanske šume“ d.o.o. Bosanska Krupa	4
JP „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde	6
JP „Bosanskohercegovačke šume“ d.o.o. Sarajevo	8
JPŠ „Šume RS“ a.d. Sokolac	10
KJP „Sarajevo – šume“ d.o.o. Sarajevo	12
ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres	14
JP Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	17
JP „Šume Tuzlanskog Kantona“ d.d. Kladanj	19
JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići	22
ŠPD „Srednjobosanske šume“ d.o.o. Donji Vakuf	24
Zaključak	26
Dodatak	27
Tabela klasifikacije prosječnih mjesečnih troškova za jednog radnika u analiziranom periodu	27
Tabela prosječnog godišnjeg troška reprezentacije u analiziranom periodu	28

ŠPD „Unsko - sanske šume“ d.o.o. Bosanska Krupa

Analizom izvještaja o poslovanju i finansijskih izvještaja ŠPD „Unsko - sanske šume“ za period od 5 godina (2015. – 2019.) primjećujemo trend pada ukupne neto sveobuhvatne dobiti (dobit nakon utvrđenih gubitaka/dobitaka direktno u kapitalu i poreza na dobit) iz godine u godinu.

Najbolji pokazatelj toga je podatak da je dobit u 2015. godini iznosila nešto više od 2,5 miliona KM, dok u 2019. je iznosila oko 120 hiljada KM, što je u procentima 95,3% manja dobit u 2019. godini nego u 2015. godini. Dobit u 2016. godini je

iznosila 1,2 miliona KM odnosno 52,5% manje nego prethodne godine, dok je dobit 2017. godine skoro za dvije trećine manja u odnosu na godinu ranije i iznosila tek 440 hiljada KM. U 2018. godini je zabilježeno stagniranje pada dobiti i tek neznatno povećanje za 6,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Međutim, već spomenuta dobit u 2019. godini je dosta manja, te ako se ovaj trend nastavi evidentno je očekivati da će ŠPD „Unsko - sanske šume“ poslovati u gubitku u 2020. godini i narednih godina.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja. Ukupni prihodi na godišnjem nivou u periodu od 2015. do 2017. godine se smanjuju, dok u 2018. i 2019. godini su veći nego godinu prije. Shodno kretanju prihoda primijećeno je povećanje ukupnih rashoda u 2016. godini u odnosu na prethodnu godinu. U 2017. godini ŠPD „Unsko - sanske šume“ imaju najmanje ukupne rashoda u ovih pet godina ali ujedno imaju i najmanje ukupne prihode u analiziranom periodu. U 2018. i 2019. godini ukupni rashodi se povećavaju u odnosu na prethodne godine.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	34.663.536	33.980.747	32.472.862	33.217.533	33.911.440
Rashodi	31.819.898	32.617.794	31.909.360	32.642.065	33.188.226

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) iz godine u godinu veći, izuzetak je 2017. godina kada je trošak bio manji nego prethodne godine. Najbolji primjer ove konstatacije je to da je u 2015. godini za troškove zaposlenih izdvojeno oko 14,2

miliona KM, dok je isti trošak u 2019. iznosio skoro 16 miliona KM. Razlog tome je nekontrolisano povećanje broja radnika. Prema podacima iz izvještaja o poslovanju, prosječan broj zaposlenih (uključuje stalne radnike i sezonske radnike) na bazi radnih sati u 2015 godini iznosio je 621, u 2016. godini 622, u 2017. godini 586, u 2018. godini 664, a u 2019. godini 642 radnika. Što znači da je preduzeće ŠPD „Unsko - sanske šume“ u 2019. godini imalo zaposlenih 21 radnika više nego u 2015. godini.

Također, treba naglasiti da je u ovom periodu od pet godina (2015. – 2019.) utrošeno još blizu 950 hiljada KM za troškove jubilarnih nagrada i otpremnina ili prosječno oko 190 hiljada KM na godišnjem nivou. Za ove naknade radnicima najviše je potrošeno 2018. godine, oko 426 hiljada KM. Ovaj trošak nije prikazan kao dio troškova zaposlenih (klasa 52) nego je knjižen na poseban konto 5471 – troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	14.175.665	14.993.690	14.354.538	15.666.285	15.917.105
Troš. rez. za jub. i otpre. (Kto 5471)	61.405	140.981	125.910	425.644	194.470
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	621	622	586	664	642

Uzi majuci u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2019. imalo najveći prosječni mjesečni troška za jednog radnika koji je iznosio 2.091 KM, dok je najmanji trošak ove prirode zabilježen 2015. godine u iznosu od 1.911 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika ŠPD „Unsko - sanske šume“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 2.022 KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.911	2.064	1.937	2.010	1.862
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.957				

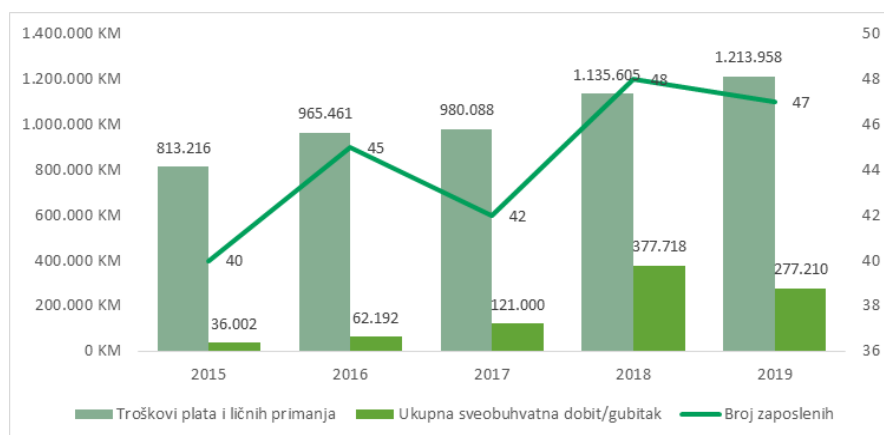
Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2015. do 2019. godine potrošeno je oko 90 hiljada KM, odnosno u prosjeku oko 18 hiljada KM godišnje. Najviše je potrošeno 2016. godine 23.170 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda. Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone. Treba naglasiti da troškovi reprezentacije „Unsko - sanskih šuma“ nisu toliko izraženi kao kod ostalih šumskih privrednih društava u BiH.

	2015	2016	2017	2018	2019
Trošak reprezentacije	8.435	23.170	19.405	17.174	22.261
Pros. god. troš. reprezentacije	18.089				

Prekomjerno zapošljavanje radnika i visoki troškovi zaposlenih, nemaju opravdanje s obzirom da ovo preduzeće iz godine u godinu bilježi sve lošije poslovne rezultate.

JP „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde

Analizom revizorskih i finansijskih izvještaja JP „Bosansko - podrinjske šume“ za period od 5 godina (2015. - 2019.) primjećujemo trend povećanja ukupne neto sveobuhvatne dobiti (dobit nakon utvrđenih gubitaka/dobitaka direktno u kapitalu i poreza na dobit) iz godine u godinu. Izuzetak je 2019. godina u kojoj je dobit manja za oko 100 hiljada KM ili 26,6% nego prethodne godine. Dobit u 2015. godini iznosila je 36 hiljada KM, a u 2016. godini dobit je bila skoro duplo veća i iznosila nešto više od 62 hiljade KM.

Isti trend je nastavljen 2017. godine kada je dobit iznosila 121 hiljadu KM. U 2018. godini je ostvarena trostruko veća dobit nego u godini prije u iznosu od oko 378 hiljada KM, što je skoro 11 puta veća dobit nego u 2015. godini.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja. Ukupni prihodi su kroz prve tri godine analiziranog perioda (2015., 2016. i 2017.) bili veći od ukupnih rashoda u omjeru 2 do 7%, što je donosilo pozitivan rezultat na kraju godine. U 2018. godini ukupni prihodi su bili veći za 17,3% od ukupnih rashoda iznosili su oko 2,8 miliona KM. U odnosu na prethodnu godinu ukupni prihodi u 2018. godini su bili veći za oko 700 hiljada KM. Ukupni prihodi su 2019. godine iznosili oko 3,2 miliona KM i bili su veći u odnosu na godinu prije za 11,65%, dok su ukupni rashodi iznosili oko 2,9 miliona KM i bili su veći u odnosu na prethodnu godinu za 16,81%. Razlog većih rashoda u 2019. godini možemo pripisati povećanju troškova zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	2.077.583	2.276.581	2.104.228	2.825.107	3.201.248
Rashodi	2.036.917	2.206.759	1.968.814	2.408.744	2.895.637

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) iz godine u godinu rasli. Prema podacima iz izvještaja o poslovanju, prosječan broj zaposlenih (uključuje stalne radnike i sezonske radnike) na bazi radnih sati u 2015. godini iznosio je 40, dok je u 2016. godini iznosio 45 što objašnjava povećanje troškova zaposlenih za oko 150 hiljada maraka na godišnjem nivou. Broj zaposlenih u 2017. godini je bio 42 radnika. Iako je broj radnika bio manji nego u prethodnoj godini, ostvareno je neznatno povećanje troškova zaposlenih od 1,5% u odnosu na 2016. godinu. Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati u 2018. godini je bio 48, a u 2019. godini je bio 47. Troškovi zaposlenih

u 2018. godini su iznosili oko 1,13 miliona KM, a u 2019. godini 1,21 milion KM. S obzirom da nije bilo značajnog povećanja broja zaposlenih zadnje dvije godine, možemo pretpostaviti da se povećanje troškova zaposlenih u ovom periodu odnosi na povećanje bruto plata i ostalih naknada. Povećanje ovih troškova je utjecalo na poslovni rezultat 2018. i 2019. godine, koji je mogao biti još bolji.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	813.216	965.461	980.088	1.135.605	1.213.958
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	40	45	42	48	47

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2015. imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.698 KM, te je isti narednih godina bio sve veći i veći. Najveći trošak ove prirode zabilježen je 2019. godine u iznosu od 2.152 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JP „Bosansko - podrinjske šume“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 1.910 KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.694	1.788	1.945	1.972	2.152
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.910				

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2015. do 2019. godine potrošeno je oko 41 hiljada KM, odnosno u prosjeku oko 8,2 hiljade KM godišnje. Najviše je potrošeno 2017. godine 10.283 KM. JP „Bosansko - podrinjske šume“ imaju najmanje prosječne godišnje troškove reprezentacije za analizirani period od svih preduzeća koja su dio ove analize. Treba naglasiti da su troškovi reprezentacije prilično visoki u poređenju sa ŠPD „Unsko - sanske šume“, preduzećem koje ima 10 do 15 puta veće prihode i veći broj radnika.

	2015	2016	2017	2018	2019
Trošak reprezentacije	8.530	9.252	10.283	4.362	8.601
Pros. god. troš. reprezentacije	8.206				

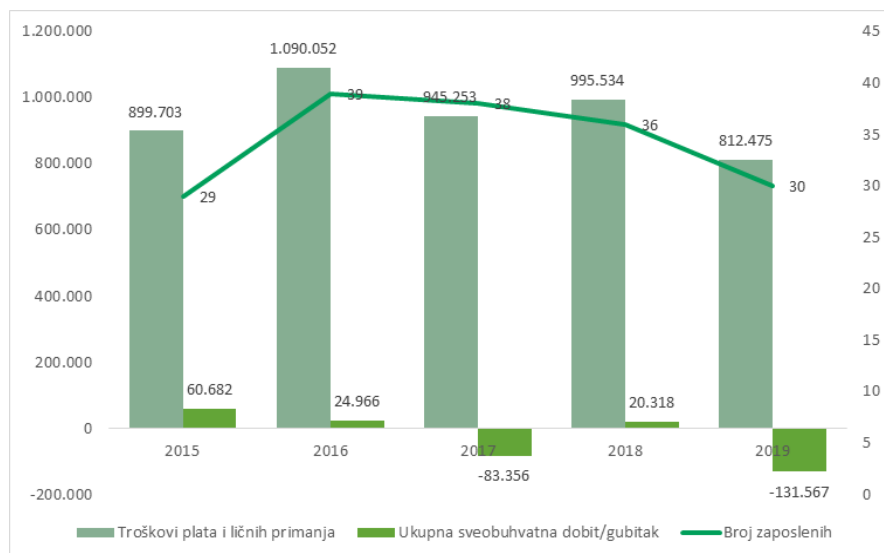
JP „Bosansko - podrinjske šume“ su od 2016. do 2018. godine je imalo 13.075 KM sumnjivih i spornih potraživanja. U 2019. godini iznos sumnjivih i spornih potraživanja je porastao na 21.450 KM. To su potraživanja od kupaca koja su dospjela za naplatu ali nisu naplaćena, te se vode kao sumnjiva i sporna.

	2016	2017	2018	2019
Sumnjiva i sporna potraživanja	13.075	13.075	13.075	21.450

Također, u 2019. godini nabavljena su 3 putnička automobila u vrijednosti oko 82 hiljade KM.

JP „Bosanskohercegovačke šume“ d.o.o. Sarajevo

Analizom dostupnih finansijskih izvještaja JP „Bosanskohercegovačke šume“ za period od 5 godina (2015. - 2019.) primjećujemo nekonzistentni poslovni rezultat. JP „Bosanskohercegovačke šume“ d.o.o. Sarajevo je u prve dvije godine analiziranog perioda poslovalo pozitivno. U 2015. godini sveobuhvatna neto dobit je iznosila oko 61 hiljadu KM, iduće godine posluje dosta slabije, ali i dalje pozitivno s dobiti u iznosu od oko 25 hiljada KM.

U 2017. godini primjećen je ogroman pad u poslovnom rezultatu i preduzeće posluje negativno te završava godinu sa sveobuhvatnim gubitkom od oko 83 hiljade KM.

U 2018. godini preduzeće uspijeva da se izvuče iz krize i posluje s pozitivnim rezultatom od oko 20 hiljada KM dobiti. Naredne godine preduzeće bilježi najslabiji poslovni rezultat analiziranog i godinu završava s gubitkom od 132 hiljade KM.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja.

Ukupni prihodi u 2016. godini su porasli za 14,8%, ali porasli su i ukupni rashodi za 17,6% u odnosu na godinu ranije što je značilo lošiji poslovni rezultat na kraju godine. U 2017. godini ovo preduzeće je imalo prihode za oko 360 hiljada KM manje u odnosu na prethodnu godinu što je direktno utjecalo na negativan rezultat te godine.

Rashodi u 2017. godini su također bili manji, ali nedovoljno da bi se ostvario pozitivan poslovni rezultat. Iduće godine, JP „Bosanskohercegovačke šume“ uspijevaju da povećaju svoje ukupne prihode za oko 90 hiljada KM, a u isto vrijeme smanjuju rashode za oko 12 hiljada KM u odnosu na prethodnu godinu i uspijeva da posluje pozitivno.

U 2019. godini preduzeće ostvaruje najmanje ukupne prihode u analiziranom periodu koji iznose oko 870 hiljada KM, što je manje za 32% u odnosu na prethodnu godinu. Rashodi su bili 20,9% manji nego godinu ranije, međutim, to nije bilo dovoljno da JP „Bosanskohercegovačke šume“ izbjegne negativan finansijski rezultat.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	1.327.351	1.557.800	1.196.693	1.286.225	869.559
Rashodi	1.259.927	1.529.125	1.280.049	1.265.907	1.001.126

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) također bili nekonzistentni. Najveći troškovi zaposlenih (39 zaposlenih na bazi radnih sati) bili su 2016. godine kada su iznosili oko 1,09 miliona KM, dok su iduće godine bili manji za skoro 145 hiljada maraka. Broj zaposlenih u tom periodu se nije mijenjao značajno, što pokazuje da su uštede sprovedene na troškovima ostalih naknada i primanja i troškovima naknade ostalim fizičkim licima.

U 2018. godini troškovi zaposlenih iznosili su oko 1 milion KM. Iduće godine zabilježeni su najmanji troškovi zaposlenih u analiziranom periodu. U 2019. godini troškovi zaposlenih iznosili su oko 812 hiljada KM, što predstavlja pad za 18,4% u odnosu na godinu prije. Razlog nižim troškovima zaposlenih možemo pripisati manjem broju zaposlenih te godine.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	899.703	1.090.052	945.253	995.534	812.475
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	29	39	38	36	30

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2015. imalo najveći prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 2.585 KM, dok je najmanji trošak ove prirode zabilježen 2017. godine u iznosu od 2.073 KM.

Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JP „Bosanskohercegovačke šume“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 2.310 KM, te se nalazi na prvom mjestu s najvećim prosječnim mjesečnim troškom za jednog radnika od

svih analiziranih preduzeća.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	2.585	2.329	2.073	2.304	2.257
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	2.310				

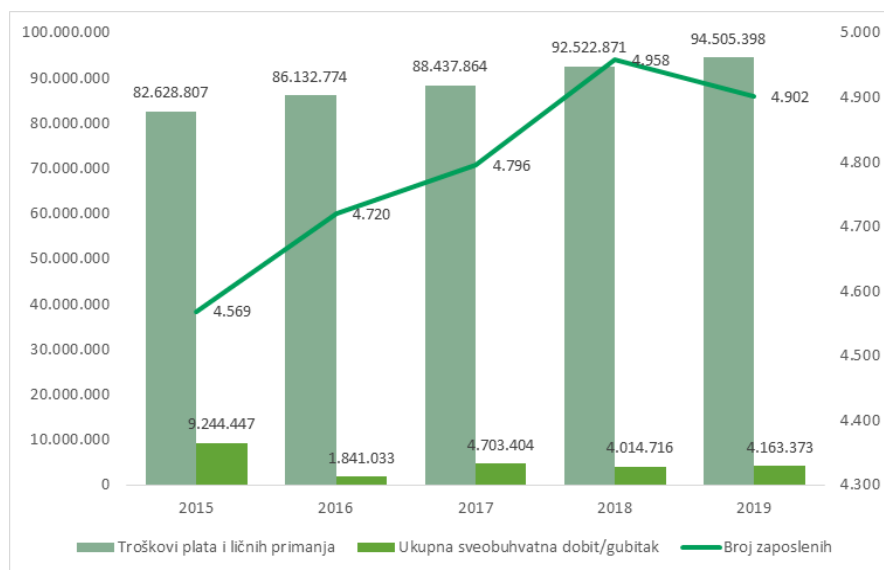
Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2015. do 2016. godine potrošeno je oko 18,5 hiljada KM, odnosno u prosjeku oko 9,3 hiljade KM godišnje. Treba naglasiti da su prosječni godišnji troškovi reprezentacije izrazito visoki u poređenju s istim troškovima u JP „Bosansko - podrinjske šume“.

	2015	2016
Trošak reprezentacije	10.978	7.585
Pros. god. troš. reprezentacije	9.282	

U analiziranom periodu JP „Bosanskohercegovačke šume“ nije imalo sumnjivih i spornih potraživanja.

JPŠ „Šume RS“ a.d. Sokolac

Analizom revizorskih izvještaja, izvještaja o poslovanju i finansijskih izvještaja JPŠ „Šume RS“ za period od 5 godina (2015. – 2019.) primjećujemo da je ovo preduzeće postiglo pozitivan rezultat svih pet godina. U 2015. godini ukupna neto sveobuhvatna dobit iznosila je nešto više od 9,2 miliona KM, dok je iduće godine dobit bila čak 80% manja nego prethodne godine i iznosila nešto više od 1,8 miliona KM.

Razlog lošijeg rezultata u 2016. godini su manji ukupni prihodi nego godinu prije za oko 2,3 miliona KM, te dosta veći ukupni rashodi. Ukupni rashodi u 2016. godini su iznosili oko 191,6 miliona KM što je za oko 5,5 miliona KM više nego prethodne godine. U 2017. godini ovo preduzeće neznatno povećava svo-

je ukupne prihode, ali i uspijeva da smanji ukupne rashode u odnosu na prethodnu godinu za oko 2,6 miliona KM što je omogućilo da preduzeće posluje u dobiti u iznosu od oko 4,7 miliona KM.

U 2018. godini „Šume RS“ povećavaju svoje ukupne prihode za oko 9 miliona KM i oni iznose oko 203 miliona KM, ali u isto vrijeme povećava ukupne rashode za oko 9,5 miliona KM. JPŠ „Šume RS“ a.d. Sokolac u 2018. godini je poslovalo s ukupnom dobiti od oko 4 miliona KM, što je za 700 hiljada KM slabiji rezultat nego prethodne godine. Naredne godine ovo preduzeće ostvaruje sličan finansijski rezultat i posluje s dobiti od oko 4,16 miliona KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	196.008.380	193.736.097	194.249.749	203.188.302	202.114.628
Rashodi	186.044.325	191.603.879	188.984.223	198.465.266	197.722.666

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) iz godine u godinu veći, s trendom višemilionskog povećanja na godišnjem nivou. Najbolji pokazatelj je činjenica da je ovo preduzeće u 2015. godini na troškove zaposlenih izdvojilo 82,6 miliona KM, dok je taj trošak pet godina kasnije u 2019. godini bio veći za čak 11,87 miliona KM i iznosio je oko 94,5 miliona KM.

Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati u 2015. godini iznosio je 4.569, dok je u 2019. godini broj zaposlenih iznosio 4.902. Zabrinjavajući podatak je to da ovo preduzeće u toku pet godina poslovanja (2015. – 2019.) ima 333 radnika više i 11,87 miliona KM veće troškove zaposlenih, a u isto vrijeme ukupni prihodi u 2019. godini su tek za 6,1 milion KM veći od ukupnih prihoda u 2015. godini.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	82.628.807	86.132.774	88.437.864	92.522.871	94.505.398
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	4.569	4.720	4.796	4.958	4.902

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2015. imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.507 KM, dok je najveći trošak ove prirode zabilježen 2019. godine u iznosu od 1.607 KM.

Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JPŠ „Šume RS“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 1.545 KM. JPŠ „Šume RS“ imaju najmanji mjesečni prosječni trošak za jednog radnika za analizirani period od svih preduzeća koja su dio ove analize.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.507	1.521	1.537	1.555	1.607
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.545				

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2015. do 2017. godine potrošeno je 1.193.889 KM, odnosno u prosjeku oko 397.963 KM godišnje. Najviše je potrošeno 2016. godine 424.404 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda.

Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone. JPŠ „Šume RS“ imaju najveće prosječne godišnje troškove reprezentacije za analizirani period od svih preduzeća koja su dio ove analize.

	2015	2016	2017
Trošak reprezentacije	357.322	424.404	412.163
Pros. god. troš. reprezentacije	397.963		

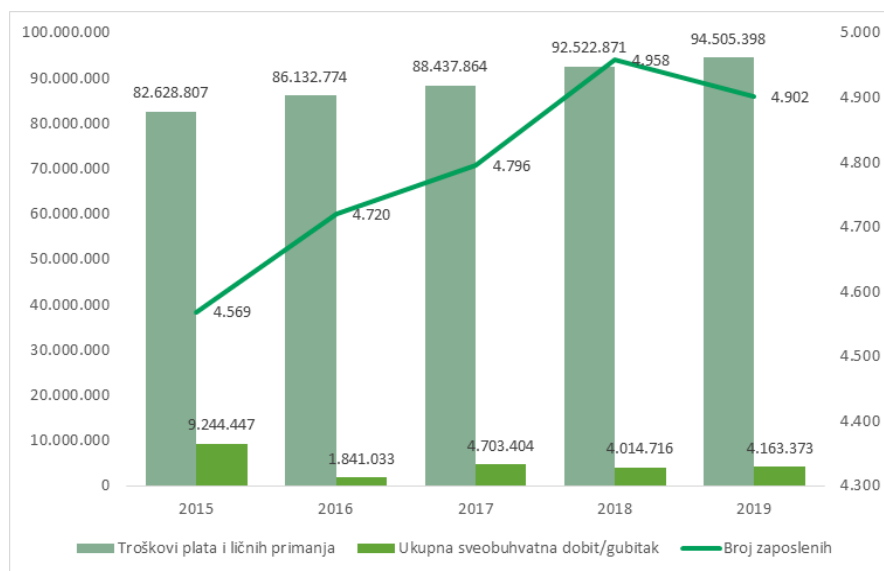
Također, ovo preduzeće u 2016. godini je imalo nešto više od 15,7 miliona KM sumnjivih i spornih potraživanja. U 2018. godini sumnjiva i sporna potraživanja su iznosila oko 12,1 milion KM. To su potraživanja od kupaca koja su dospjela za naplatu ali nisu naplaćena, te se vode kao sumnjiva i sporna. Ovakav način poslovanja bi u budućnosti mogao dovesti do negativnog poslovnog rezultata.

	2016	2017	2018
Sumnjiva i sporna potraživanja	15.731.553	11.467.305	12.157.876

KJP „Sarajevo – šume“ d.o.o. Sarajevo

Analizom revizorskih izvještaja i finansijskih izvještaja KJP „Sarajevo - šume“ za period od 5 godina (2015. – 2019.) primjećujemo da ovo preduzeće posluje stabilno i s većom neto sveobuhvatnom dobiti iz godine u godinu sve do 2019. godine.

U 2015. godini ukupna neto sveobuhvatna dobit iznosila je oko 54 hiljade KM, dok je iduće godine dobit bila 50% veća nego prethodne godine i iznosila oko 108 hiljada KM. Ukupna sveobuhvatna dobit u 2017. godini iznosila je oko 200 hiljada KM, dok godinu kasnije rezultat je bio veći za 91 hiljadu KM.

Kao što je već spomenuto KJP „Sarajevo - šume“ ostvaruje značajno lošiji rezultat nego prethodne godine i godinu završava s ukupnim sveobuhvatnim gubitkom od 57 hiljada KM.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja.

Najveće povećanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u odnosu na prethodnu godinu desilo se 2016. godine. Te godine ukupni prihodi su narasli na oko 16,5 miliona KM i to je bilo povećanje za 1,8 milion KM u poređenju s prethodnom godinom, dok su rashodi se povećali za 1,73 miliona KM.

Vezano za povećanje rashoda u 2016. godini, interesantno je izdvojiti troškove usluga održavanja koji su u ovoj godini iznosili blizu 1,6 milion KM, što je mnogo više nego u prethodnoj godini. U 2015. godini troškovi održavanja su iznosili svega oko 70 hiljada KM. Veliko povećanje ukupnih rashoda u 2016. godini možemo objasniti velikim povećanjem troškova održavanja iste godine.

Ukupni prihodi u 2017. i 2018. godini su bili manji nego godinu prije, ali taj trend je ostao isti i s ukupnim rashodima. Kao što je već spomenut u 2019. godini preduzeće ostvaruje negativan finansijski rezultat zbog značajnog pada ukupnih prihoda. Ukupni prihodi su te godine iznosili oko 14,8 miliona KM, što su za oko 858 hiljada KM manji ukupni prihodi nego prethodne godine.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	14.658.918	16.459.271	16.398.642	15.674.371	14.815.746
Rashodi	14.605.054	16.335.708	16.165.724	15.341.944	14.868.225

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) u 2015. godini iznosili blizu 9 miliona KM, a iduće godine taj trošak je bio veći za oko 750 hiljada i iznosio je oko 9,7 miliona KM. Broj radnika u tom periodu je skoro pa isti, pa je tako u toku 2015. godine prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati bio 424 radnika, a u toku 2016. godine 423 radnika.

Ono što je interesantno za troškove zaposlenih u 2016. godini je to da je te godine izdvojeno oko 500 hiljada KM više nego prethodne godine za troškove naknada ostalim fizičkim licima.

Zbog ovog većeg troška 2016. godine je došlo do povećanja ukupnih troškova zaposlenih te godine. Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati u 2017. godini iznosio je 420 radnika, a troškovi zaposlenih bili su manji za oko 80 hiljada KM. Manje troškove zaposlenih možemo povezati s dosta manjim troškovima naknada ostalim fizičkim licima te godine. Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati u 2018. i 2019. godini je bio veći nego u prethodnim godinama, a samim tim i troškovi zaposlenih su porasli.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	8.987.279	9.733.810	9.651.609	9.890.584	9.993.500
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	424	423	420	433	438

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2015. imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.766 KM, dok je najveći trošak ove prirode zabilježen 2016. godine u iznosu od 1.918 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika KJP „Sarajevo - šume“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 1.881 KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.766	1.918	1.915	1.903	1.901
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.881				

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2015. do 2018. godine potrošeno je 86.570 KM, odnosno u prosjeku oko 21,6 hiljada KM godišnje. Najviše je potrošeno 2018. godine, 23.556 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda.

Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone. Poređenja radi, prosječni godišnji trošak reprezentacije u ovom preduzeću je za 3,6 hiljada KM veći nego u ŠPD „Unsko - sanske šume“, što je veoma interesantno s obzirom da ŠPD „Unsko - sanske šume“ imaju mnogo veće prihode, rashode i više zaposlenih u odnosu na KJP „Sarajevo - šume“.

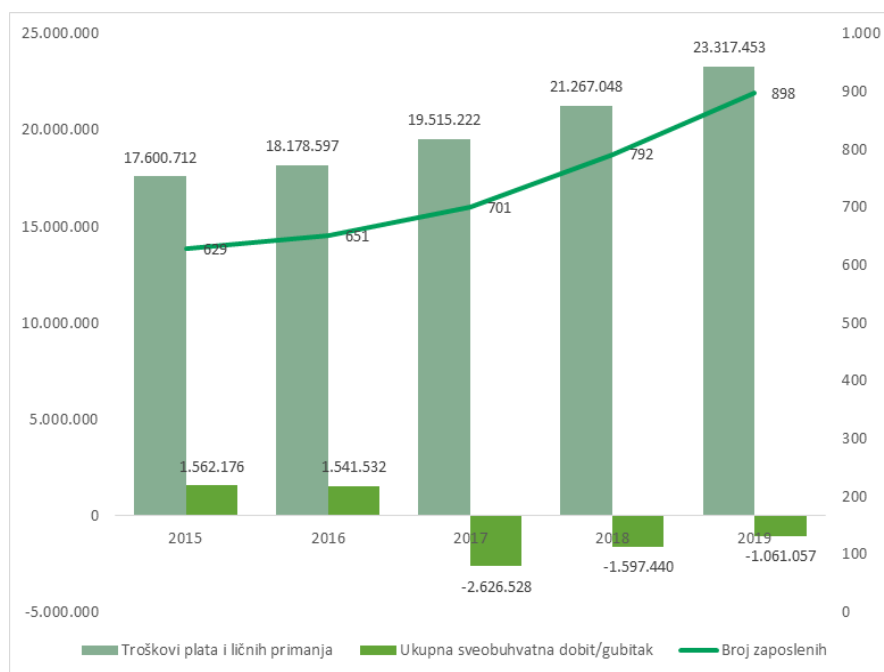
	2015	2016	2017	2018
Trošak reprezentacije	23.289	21.847	17.878	23.556
Pros. god. troš. reprezentacije	21.643			

Interesantno je spomenuti da je KJP „Sarajevo - šume“ u periodu od 2015. do 2017. imalo oko 3,6 miliona KM sumnjivih i spornih potraživanja. To su potraživanja od kupaca koja su dospjela za naplatu ali nisu naplaćena, te se vode kao sumnjiva i sporna.

	2015	2016	2017
Sumnjiva i sporna potraživanja	3.604.389	3.626.737	3.677.598

ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres

Analizom izvještaja o poslovanju i finansijskih izvještaja ŠGD „Hercegbosanske šume“ za period od 5 godine (2015. – 2019.) primjećujemo da je ovo preduzeće u prve dvije godine analiziranog perioda poslovalo pozitivno sa ukupnom sveobuhvatnom dobiti od oko 1,55 miliona KM. U naredne tri godine od 2017. do 2019. godine ovo preduzeće bilježi značajno slabije rezultate i posluje s gubicima većim od milion KM.

Donekle, svijetla tačka u ovom negativnom poslovanju je to da je neto sveobuhvatni gubitak svake godine manji u odnosu na prethodnu godinu.

ŠGD „Hercegbosanske šume“ su 2017. godine poslovale s ukupnim gubitkom od oko 2,6 miliona KM. Iduće godine gubitak je bio manji za 1 milion KM i iznosio je oko 1,6 miliona KM, dok u 2019. godini ukupni neto sveobuhvatni gubitak je iznosio tek nešto više od 1 milion KM.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja.

Ukupni prihodi u 2015. godini su iznosili oko 32 miliona KM, a ukupni rashodi oko 30,5 miliona KM. Ukupni prihodi i rashodi naredne godine se se povećali u približno istom iznosu oko 1,4 miliona KM. Što je omogućilo skoro identičan pozitivni rezultat kao i prethodne godine.

U 2017. godini preduzeće ŠGD „Hercegbosanske šume“ ostvaruje najlošiji finansijski rezultat u analiziranom periodu. Razlog tome je pad ukupnih prihoda u 2017. godini, koji su bili manji za oko 1,5 miliona KM nego u 2016. godini, te povećanje ukupnih rashoda za oko 2,6 miliona KM.

Najveće povećanje ukupnih prihoda i rashoda u odnosu na godinu ranije zabilježeno je u 2018. godini. Ukupni prihodi u 2018. godini su porasli za 6,3 miliona KM, a ukupni rashodi za 5,3 miliona KM. Najveći ukupni prihodi i ukupni rashodi su ostvareni 2019. godine. Te godine ukupni prihodi su iznosili oko 40,1

milion KM, a ukupni rashodi nešto više od 41,1 milion KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	32.041.168	34.453.870	32.897.756	39.238.331	40.098.948
Rashodi	30.478.992	32.912.338	35.524.285	40.835.771	41.160.005

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su se troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) za analizirani period od 5 godina, povećavali iz godine u godinu. U 2015. godini iznosili su oko 17,6 miliona KM, a iduće godine taj trošak je bio veći za oko 600 hiljada KM. Troškovi zaposlenih u 2017. godini su bili oko 19,51 miliona KM, dok su isti troškovi u 2018. godini iznosili oko 21,26 miliona KM.

U 2019. godini trošak zaposlenih je narastao nešto više od 2 miliona KM, te je te godine ostvaren najveći trošak zaposlenih u analiziranom periodu i iznosio je čak oko 23,3 miliona KM. Kako su rasli troškovi zaposlenih tako je rastao i broj zaposlenih.

Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati u 2015. godini bio je 629, iduće godine 651, a u 2017. godini 701. U 2018. godini nastavljen je tren povećanja broja radnika. Te godine preduzeće je imalo po istoj osnovi 91 radnika više nego prethodne godine.

U 2019. godini prosječan broj radnika na bazi radnih sati iznosio je čak 898. Nevjerovatan podatak je da ovo preduzeće u 2019. godini ima 269 radnika više i 6,34 miliona KM veće troškove zaposlenih u poređenju s 2015. godinom.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	17.600.712	18.178.597	19.515.222	21.267.048	23.317.453
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	629	651	701	792	898

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće ŠGD „Hercegbosanske šume“ u 2015. imalo najveći prosječni

mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 2.332 KM, dok je najmanji trošak ove prirode zabilježen 2019. godine u iznosu od 2.164 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika ŠGD „Hercegbosanske šume“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 2.276 KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	2.332	2.327	2.320	2.238	2.164
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	2.276				

S obzirom da smo imali pristup izvještajima o poslovanju za tri zadnje godine analiziranog perioda izdvojit ćemo neke najinteresantnije podatke.

Iz troška zaposlenih (klasa 52) za period od 2017. do 2019. godine je potrošeno:

- 97.847 KM za troškove službenih putovanja u inozemstvo, prosječno 32.613 KM na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno u 2017. godini, 45.392 KM.
- 613.681 KM za jubilarne nagrade, prosječno 204.560 na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno u 2018. godini, 262.934 KM
- 340.763 KM za novčane pomoći u slučaju smrti, prosječno 113.588 KM na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno u 2018. godini, 131.314 KM.
- 900.914 KM za ostale izdatke za materijalna prava zaposlenih, prosječno 300.305 KM na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno u 2019. godini, 323.526 KM.
- 166.732 KM za otpremnine prilikom odlaska u mirovinu, prosječno 55.577 KM na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno u 2017. godini, 131.915 KM.

- 503.869 KM za ugovore o djelu i ugovore o privremenim i povremenim poslovima, prosječno 167.056 KM na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno 2018. godine, 229.187 KM.

Iz troška zaposlenih	2017	2018	2019
Troškovi služ. put u inoz.	45.392	21.168	31.280
Izdaci za jubilarne nagr.	247.347	262.934	103.400
Novčana pom. u sluč. smrti	110.182	131.314	99.267
Ost. Izdaci za mater. prava zap.	269.390	307.998	323.526
Otpremnine za mirovinu	131.915	1.731	33.086
Ugov. o djelu i priv. poslovima	200.174	229.187	74.508
Ukupno	1.004.400	954.332	665.067

Iz ostalih troškova (klasa 57) za period od 2017. do 2019. godine je potrošeno:

- 26.367 KM za plaćene kazne pravnim licima, prosječno 8.788 KM na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno u 2019. godini, 12.730 KM.
- 191.040 KM za plaćene kazne fizičkim licima, prosječno 63.680 KM na godišnjem nivou. Najviše je potrošeno 2018. godine, 146.070 KM.
- 267.630 KM za donacije, prosječno 89.210 KM na godišnjem nivou, Najviše je potrošeno u 2017 godini, 122.155 KM.

Iz ostalih troškova	2017	2018	2019
Kazne plaćene pravnim licima	5.410	8.225	12.730
Kazne plaćene fizičkim licima	30.297	146.070	14.673
Donacije	122.155	57.188	88.287
Ukupno	157.862	211.483	115.690

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2017. do 2019. godine potrošeno je 510.281 KM, odnosno u prosjeku oko 170.281 KM godišnje. Najviše je potrošeno 2017. godine 291.872 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda.

Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone.

Prosječan godišnji trošak reprezentacije ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres je drugi najveći prosječni trošak na ovoj listi odmah iza JPŠ „Šume RS“ koje je čak do 5 puta veće preduzeće po prihodima, rashodima i broju radnika.

Također, JPŠ „Šume RS“ u istom periodu su pozitivno poslovale, dok su ŠGD „Hercegbosanske šume“ u periodu od 2017. do 2019. godine poslovale u gubitku u rasponu od 2,6 do 1 milion KM.

Poređenja radi, prosječni godišnji trošak reprezentacije ŠGD „Hercegbosanskih šuma“ je za oko 150 hiljada KM veći od prosječnog godišnjeg troška reprezentacije ŠPD „Unsko - sanskih šuma“ i za oko 147 hiljada veći od prosječnog godišnjeg troška reprezentacije JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“.

	2015	2016	2017
Trošak reprezentacije	291.873	92.867	126.102
Pros. god. troš. reprezentacije	170.281		

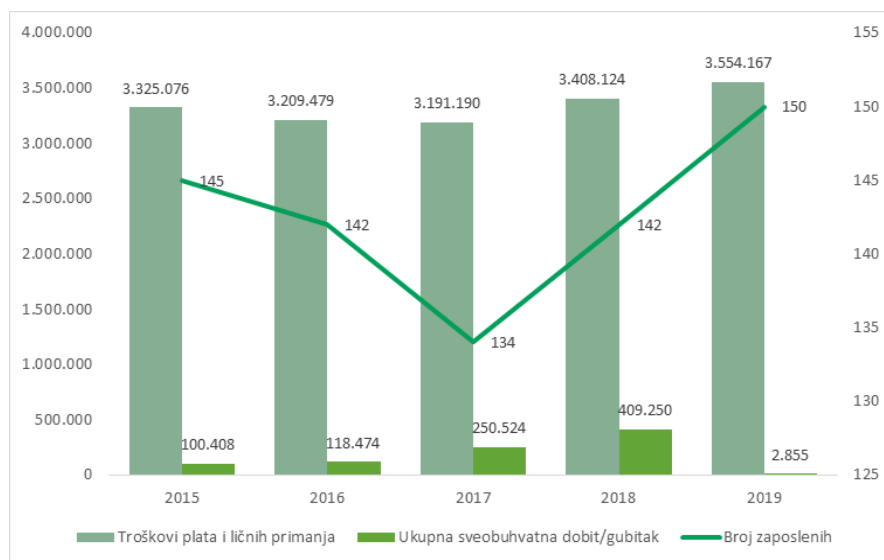
Javno preduzeće ŠGD „Hercegbosanske šume“ je u 2019. godini imalo 22.807.464 KM sumnjivih i spornih potraživanja. To su potraživanja od kupaca koja su dospjela za naplatu ali nisu naplaćena, te se vode kao sumnjiva i sporna.

Možemo zaključiti da ovo preduzeće s uštedama na troškovima zaposlenih, troškovima reprezentacije, ostalim troškovima i efikasnijom naplativošću potraživanja bi mnogo bolje poslovalo, odnosno poslovalo bi s manjim gubitkom.

JP Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic

Analizom revizorskih izvještaja i finansijskih izvještaja JP Šumarstvo „Prenj“ za period od 5 godina (2015. – 2019.) zaključujemo da preduzeće posluje pozitivno i s većom ukupnom neto sveobuhvatnom dobiti (dobit nakon utvrđenih gubitaka/dobitaka direktno u kapitalu i poreza na dobit) iz godine u godinu za prve 4 godine.

U 2015. godini ukupna neto sveobuhvatna dobit iznosila je oko 100 hiljada KM, dok je iduće godine dobit bila veća za 18 hiljada nego prethodne godine i iznosila oko 118 hiljada KM.

Ukupna sveobuhvatna dobit u 2017. godini iznosila je oko 251

hiljadu KM, dok godinu kasnije preduzeće ostvaruje najbolji rezultat u ovih pet godina s neto sveobuhvatnom dobiti u iznosu oko 409 hiljada KM (najveći dio ove dobiti su činili ostvareni dobiti direktno u kapitalu, približno 219 hiljada KM). U 2019. godini JP Šumarstvo „Prenj“ bilježi znatno slabije rezultate i završava godinu s dobiti od oko 3 hiljade KM.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja.

Najveće ukupne rashode preduzeće je zabilježilo u 2015. godini i oni su iznosili oko 5,03 miliona KM, dok su prihodi iste godine iznosili oko 5,13 miliona KM. Iduće godine ukupni prihodi i rashodi su bili manji od 5 miliona KM, te je ostvarena 18% veća dobit nego prethodne godine.

Najveći ukupni prihodi su ostvareni 2018. godine kad su iznosili oko 5,16 miliona KM. U istom periodu naredne godine prihodi su bili manji za oko 286 hiljada KM, te je poslovni rezultat bio najslabiji u zadnjih pet godina.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	5.135.865	4.982.630	5.141.656	5.159.049	4.872.829
Rashodi	5.035.457	4.864.156	4.874.841	4.946.876	4.869.974

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su prosječni troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) na godišnjem nivou iznosili oko 3,34 miliona KM za analizirani period od 2015. do 2019. godine.

Najmanji troškovi zaposlenih su bili 2017. godine i iznosili su oko 3,19 miliona KM, a preduzeće je te godine imalo prosječ-

no zaposlenih 134 radnika na bazi radnih sati. Najveći troškovi zaposlenih zabilježeni su 2019. godine i iznosili su 3,55 miliona KM, dok je prosječan broj radnika na bazi radnih sati iznosio 150.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	3.325.076	3.209.479	3.191.190	3.408.124	3.554.167
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	145	142	134	142	150

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2016. imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.883 KM, dok je najveći trošak ove prirode zabilježen 2018. godine u iznosu od 2.000 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JP Šumarstvo „Prenj“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 1.951 KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.911	1.883	1.985	2.000	1.975
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.951				

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2016. do 2019. godine potrošeno je 75.600 KM, odnosno u prosjeku oko 18.900 KM godišnje. Najviše je potrošeno 2019. godine, 23.099 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda.

Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone.

Poređenja radi, prosječni godišnji trošak reprezentacije u ovom preduzeću je nešto veći nego u ŠPD „Unsko – sanskim šumama“, što je veoma interesantno s obzirom da ŠPD „Unsko – sanske šume“ imaju pet do šest puta veće prihode, rashode i više

zaposlenih u odnosu na JP Šumarstvo „Prenj“.

	2016	2017	2018	2019
Trošak reprezentacije	12.534	21.154	18.813	23.099
Pros. god. troš. reprezentacije	18.900			

Interesantno je spomenuti da je JP Šumarstvo „Prenj“ u 2016. godini imalo oko 1,27 miliona KM sumnjivih i spornih potraživanja.

To su potraživanja od kupaca koja su dospjela za naplatu ali nisu naplaćena, te se vode kao sumnjiva i sporna. U 2017. godini ovo preduzeće je isknjižilo sumnjivih i spornih potraživanja u iznosu od 904.015 KM, te su na kraju te godine sumnjiva i sporna potraživanja iznosila oko 370 hiljada KM.

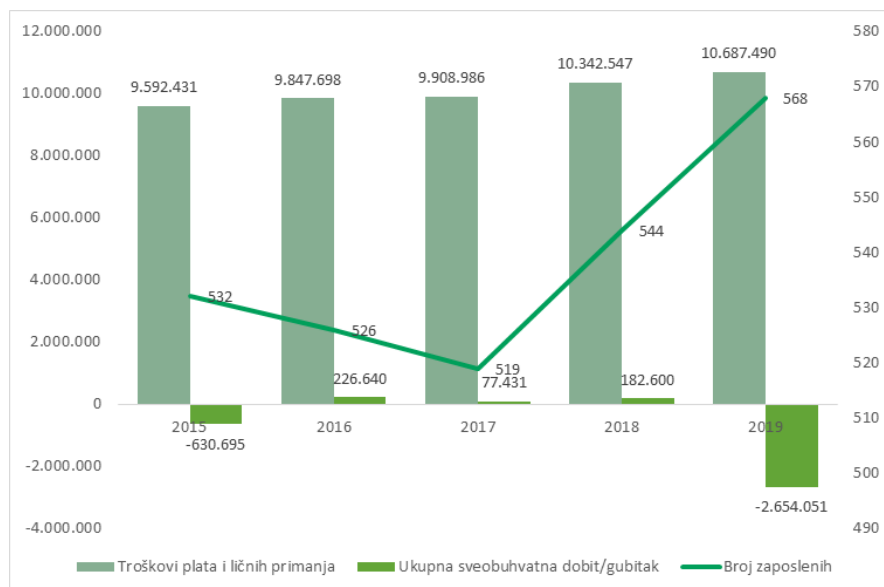
U 2018. i 2019. Godini sumnjiva i sporna potraživanja su iznosila oko 350 hiljada KM.

	2016	2017	2018	2019
Sumnjiva i sporna potraživanja	1.272.412	369.868	349.555	349.555

U 2016. godini nabavljen je jedan putnički automobil: KIA Sportage u vrijednosti oko 58 hiljada KM.

JP „Šume Tuzlanskog Kantona“ d.d. Kladanj

Analizirali smo revizorske i finansijske izvještaje JP „Šume Tuzlanskog Kantona“ za period od 5 godina (2015. – 2019.). Preduzeće je u 2015.godini poslovalo s gubitkom od oko 631 hiljadu KM. Naredne godine preduzeće ostvaruje mnogo bolji rezultat i posluje s ukupnom neto sveobuhvatnom dobiti u iznosu od oko 227 hiljada KM.

Te godine preduzeće ostvaruje najveće ukupne prihode (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi), u odnosu na ostale godine, koji iznose oko 17,51 milion KM, što je povećanje za 7,8% u odnosu na godinu prije.

Naredne dvije godine preduzeće ostvaruje manje ukupne prihode, ali također i manje ukupne rashode, te pozitivno posluje. Najmanji ukupni prihodi u analiziranom periodu su zabilježeni u 2019. godini i iznosili su oko 16,12 miliona KM. Iste godine su zabilježeni i najveći ukupni rashodi u iznosu oko 18,78 miliona KM.

Ukupni rashodi 2019. godine su značajno porasli zbog rashoda iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda koji su iznosili oko 1,87 miliona KM. Veliki disparitet između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda značio je negativan rezultat i poslovanje te godine s gubitkom od oko 2,65 miliona KM, što predstavlja najlošiji rezultat u analiziranom periodu.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	16.146.480	17.509.986	17.019.088	16.923.983	16.124.188
Rashodi	16.777.175	17.283.346	16.941.657	16.741.383	18.778.239

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) za analizirani period (2015. do 2019.) rasli iz godine u godinu. Najmanji troškovi zaposlenih su bili 2015. godine i iznosili su oko 9,59 miliona KM, a preduzeće je te godine imalo prosječno zaposlenih 532 radnika na bazi radnih sati.

Narednih godina troškovi zaposlenih su se povećavali. Najveći troškovi zaposlenih zabilježeni su 2019. godine i iznosili su 10,69 miliona KM, dok je prosječan broj radnika na bazi radnih sati te godine iznosio 568. U periodu od 5 godina broj prosječno zaposlenih na bazi radnih sati je porastao za 36 radnika.

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u

2015. godini imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.503 KM, dok je najveći trošak ove prirode zabilježen 2017. godine u iznosu od 1.591 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JP „Šume Tuzlanskog Kantona“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 1.561 KM

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.503	1.560	1.591	1.584	1.568
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.561				

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2015. do 2017. godine potrošeno je 106.788 KM, odnosno u prosjeku oko 35.596 KM godišnje. Najviše je potrošeno 2017. godine, 45.154 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda.

Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone.

Prosječni godišnji trošak reprezentacije u ovom preduzeću je za oko 17 hiljada KM veći nego u ŠPD „Unsko - sanskim šumama“, što je veoma interesantno s obzirom da ŠPD „Unsko - sanske šume“ imaju veće prihode, rashode i više zaposlenih u odnosu na JP „Šume Tuzlanskog Kantona“.

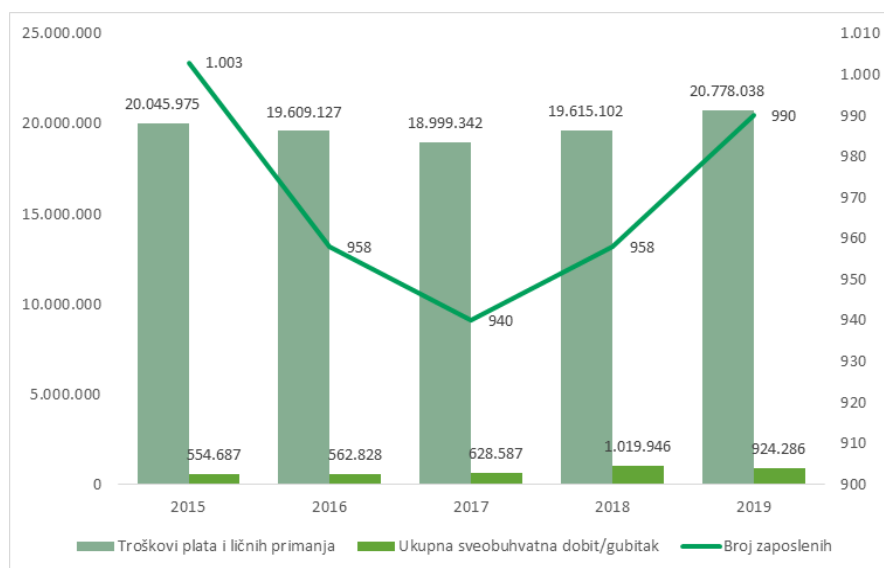
	2015	2016	2017
Trošak reprezentacije	36.688	24.946	45.154
Pros. god. troš. reprezentacije	35.596		

JP „Šume Tuzlanskog Kantona“ su u periodu od 2015. do 2016. godine imalo oko 53 hiljade KM sumnjivih i spornih potraživanja. To su potraživanja od kupaca koja su dospjela za naplatu ali nisu naplaćena, te se vode kao sumnjiva i sporna. U naredne tri godine preduzeće nije imalo sumnjivih i spornih potraživanja u svojoj evidenciji.

	2015	2016	2017	2018	2019
Sumnjiva i sporna potraživanja	53.073	53.073	0	0	0

JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići

Analizom revizorskih izvještaja i finansijskih izvještaja JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“ za period od 5 godina (2015. – 2019.) zaključujemo da ovo javno preduzeće posluje pozitivno i s većom ukupnom neto sveobuhvatnom (dobit nakon utvrđenih gubitaka/dobitaka direktno u kapitalu i poreza na dobit) dobiti iz godine u godinu, osim u 2019. godini kada je dobit bila manja nego prethodne godine.

Ukupna neto sveobuhvatna dobit u 2015. godini iznosila je oko 555 hiljade KM. U 2016. godini ukupna neto sveobuhvatna dobit iznosila je oko 563 hiljade KM, dok je iduće godine dobit

bila veća za 10,5% nego prethodne godine i iznosila oko 623 hiljade KM.

Ukupna sveobuhvatna dobit u 2018. godini iznosila je nešto više od 1 milion KM što je i najbolji ostvareni rezultat u analiziranom periodu. Kao što je već spomenuto u 2019. godini dobit je bila manja za oko 96 hiljada KM u odnosu na godinu ranije.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja.

Ukupni prihodi u 2015. godini su iznosili oko 33,62 miliona KM, dok su ukupni rashodi iznosili oko 33,06 miliona KM. Naredne godini ukupni prihodi i ukupni rashodi su bili manji za približno oko 1 milion KM, što je rezultiralo skoro istom iznosu dobiti kao i prethodne godine. Najveći ukupni prihodi i ukupni rashodi su ostvareni u 2019. godini. Ukupni prihodi su bili veći za oko 5,87 miliona KM, dok su se ukupni rashodi povećali za 5,97 miliona KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	33.622.441	32.630.906	31.273.922	33.152.737	39.025.454
Rashodi	33.067.754	32.068.078	30.645.335	32.018.162	37.993.734

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su prosječni troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) na godišnjem nivou iznosili oko 19,8 miliona KM za analizirani period od 2015. do 2019. godine.

Najmanji troškovi zaposlenih su bili 2017. godine i iznosili su oko 19 miliona KM, a preduzeće je tokom godine imalo prosječno zaposlenih 940 radnika na bazi radnih sati. Najveći

troškovi zaposlenih zabilježeni su 2019. godine i iznosili su oko 20,78 milion KM, dok je prosječan broj radnika na bazi radnih sati bio veći za 32 nego prethodne godine i iznosio je ukupno 990 radnika..

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2015. godini imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.666 KM, dok je najveći trošak ove prirode zabilježen 2019. godine u iznosu od 1.749 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 1.702 KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.666	1.706	1.684	1.706	1.749
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.702				

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2016. do 2018. godine potrošeno je 67.662 KM, odnosno u prosjeku oko 22.554 KM godišnje. Najviše je potrošeno 2017. godine, 37.288 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda.

Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone. Prosječni godišnji trošak reprezentacije u ovom preduzeću za oko 13 hiljada KM manji nego u JP „Šume Tuzlanskog Kantona“, iako ovo preduzeće ima skoro duplo veće prihode, rashode i broj zaposlenih nego JP „Šume Tuzlanskog Kantona“.

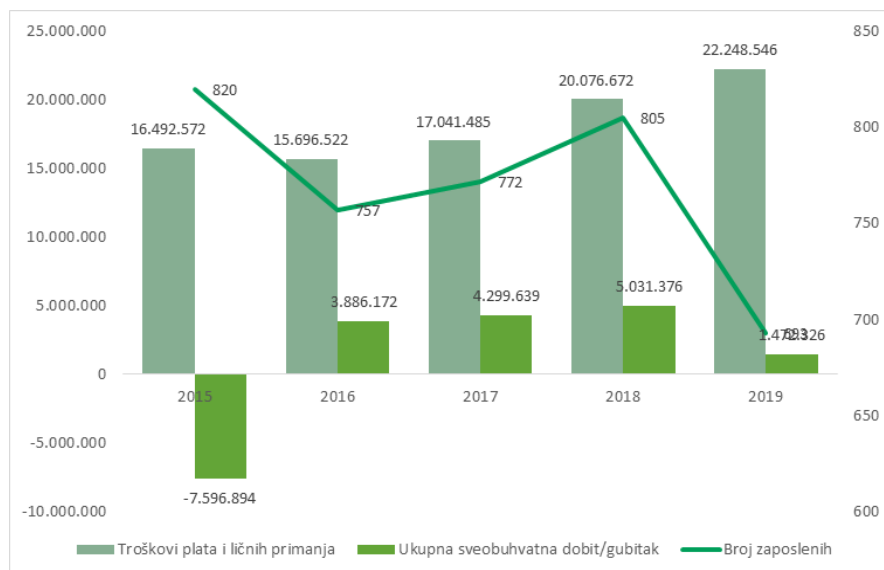
	2016	2017	2018
Trošak reprezentacije	13.636	37.288	16.738
Pros. god. troš. reprezentacije	22.554		

Interesantno je spomenuti da je JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“ u periodu od 2016. do 2017. imalo oko 3 miliona KM sumnjivih i spornih potraživanja. To su potraživanja od kupaca koja su dospjela za naplatu ali nisu naplaćena, te se vode kao sumnjiva i sporna.

	2017	2018
Sumnjiva i sporna potraživanja	3.044.099	3.039.289

ŠPD „Srednjobosanske šume“ d.o.o. Donji Vakuf

Analizom finansijskih izvještaja javnog preduzeća ŠPD „Srednjobosanske šume“ za period od 5 godina (2015. – 2019.) zaključujemo da ovo javno preduzeće poslovalo s pozitivnim rezultatom u periodu od 2016. do 2019. godine. Preduzeće jedino u 2015. godini je poslovalo s gubitkom koji je iznosio blizu 7,6 miliona KM.

U 2016. godini preduzeće značajno poboljšava svoje poslovanje i godinu završava s ukupnom neto sveobuhvatnom dobiti u iznosu od oko 3,9 miliona KM. Naredne dvije godine nastavlja

trend povećanja dobiti, te posluje još većom ukupnom dobiti u 2017. i 2018. godini. U 2019. godini desio se značajan pad ukupne neto sveobuhvatne dobiti, koja je te godine iznosila oko 1,47 miliona KM, što je za oko 3,55 miliona KM manje nego prethodne godine.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja.

Ukupni prihodi u 2015. godini su iznosili oko 30,1 milion KM što predstavlja najmanje ostvarene prihode u analiziranom periodu. Ukupni rashodi su bili značajno veći od ukupnih prihoda i iznosili su oko 37,71 milion KM. Veoma visoki ukupni rashodi su doveli do negativnog poslovanja te godine. Iduće godine preduzeće ŠPD „Srednjobosanske šume“ povećava svoje ukupne prihode za oko 3,7 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni rashodi te godine su bili manji za oko 7,7 miliona KM nego prethodne godine. Povećanje ukupnih prihoda i smanjene ukupnih rashoda je bilo dovoljno da preduzeće ove godine posluje s višemilionskom dobiti.

Naredne dvije godine nastavljen je trend povećanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u odnosu na prethode godine, te je preduzeće u 2017. i 2018. godini ostvarilo bolji pozitivni rezultat nego 2016. godine. U 2019. godini ukupni rashodi preduzeća su bili najveći u analiziranom periodu i iznosili su oko 42,1 milion KM. U istoj godini ukupni prihodi su biti tek neznatno veći nego godinu ranije i iznosili su oko 43,78 miliona KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	30.113.599	33.822.829	37.290.154	43.474.634	43.782.099
Rashodi	37.710.493	29.936.657	32.990.515	37.877.415	42.139.883

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su prosječni troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) na godišnjem nivou iznosili oko 18,31 miliona KM za analizirani period od 2015. do 2019. godine. Najmanji troškovi zaposlenih su bili 2015. godine i iznosili su oko 16,5 miliona KM, a preduzeće je tokom godine imalo prosječno zaposlenih 820 radnika na bazi radnih sati.

U 2016. godini preduzeće je zabilježilo manje troškove zaposlenih nego prethodne godine, ali te godine je smanjen i prosječan broj radnika na bazi radnih sati koji je iznosio 757. Naredne tri godine troškovi zaposlenih su rasli iz godine u godinu. Najveći troškovi zaposlenih zabilježeni su 2019. godine i iznosili su oko 22,25 milion KM, dok je prosječan broj radnika na bazi radnih sati iznosio 693 radnika.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	16.492.572	15.696.522	17.041.485	20.076.672	22.248.546
Pros. broj zap. na bazi radnih sati	820	757	772	805	693

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2015. godini imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.676 KM, ali je te godine imalo i najveći broj radnika.

Najveći trošak ove prirode zabilježen 2019. godine u iznosu od 2.675 KM. Treba naglasiti da je preduzeće ŠPD „Srednjobosanske šume“ u 2019. godini imalo najmanje radnika u analiziranom periodu, te možemo zaključiti da je došlo do značajnih povećanja primanja radnika u 2019. godini. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika ŠPD „Srednjobosanske šume“ za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 1.999

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	1.676	1.728	1.840	2.078	2.675
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	1.999				

Zaključak

Analiza ukupnog poslovanja ovih deset javnih preduzeća koja eksploatišu značajne prirodne resurse u BiH a istovremeno gomilaju dugove, broj zaposlenih i posluju sa sumnjivih partnerima pokazuje da su neophodne hitne reforme.

Transparency International u BiH već dugo se zalaže za depolitizacija javnih preduzeća koja godinama služe kao plijen političkih partija iz kojih se izvlači novac za finansiranje izbora i koja služe za nepotrebna stranačka zapošljavanja. TI BiH već dugo predlaže da se kroz izmjene zakona o sukobu interesa i zakona o javnim preduzećima smanji uticaj političkih partija.

Na reformi javnih preduzeća insistira i Međunarodni monetarni fond koji je u svojoj analizi zaključio da bi temeljna reforma sektora državnih preduzeća mogla povećati ukupni BDP Bosne i Hercegovine za tri posto godišnje.

MMF takođe konstatuje da državna preduzeća negativno utiču na makroekonomske rezultate i ne doprinose dovoljno ekonomiji zbog niske profitabilnosti, visokog duga i niske likvidnosti. Ovo posebno važi za javna preduzeća koja posluju u oblasti šumarstva gdje eksploatišu značajna prirodna bogatstva a koja bi trebala služiti za opšte dobro.

Dodatak

Tabela klasifikacije prosječnih mjesečnih troškova za jednog radnika u analiziranom periodu za sva preduzeća koja su dio ove analize.

Preduzeće	Pros. mjes. troš.	Pros. br. rad.
JP „Bosanskohercegovačke šume“	2.310	34
ŠGD „Hercegbosanske šume“	2.276	734
ŠPD „Unsko - sanske šume“	2.022	627
ŠDP "Srednjobosanske šume" d.o.o. Donji Vakuf	1.999	769
JP Šumarstvo „Prenj“ d.d. Konjic	1.951	143
JP „Bosansko-podrinjske šume“	1.910	44
KJP „Sarajevo - šume“	1.881	428
JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“	1.702	970
JP „Šume Tuzlanskog Kantona“	1.561	538
JPŠ „Šume RS“	1.545	4.789

Tabela prosječnog godišnjeg troška reprezentacije u analiziranom periodu za sva preduzeća koja su dio ove analize.

Preduzeće	Pros. god. troš.	Pros. br. rad.
JPŠ „Šume RS"	397.963	4.789
ŠGD „Hercegbosanske šume“	170.281	734
JP „Šume Tuzlanskog Kantona“	35.596	538
JP „Šumsko - privredno društvo Zeničko - dobojskog kantona“	22.554	970
KJP „Sarajevo - šume“	21.643	428
JP Šumarstvo „Prenj“	18.900	143
ŠPD „Unsko - sanske šume"	18.089	649
JP „Bosanskohercegovačke šume“	9.282	34
JP „Bosansko-podrinjske šume“	8.206	44

**Analiza poslovanja šumskih privrednih društava u
Bosni i Hercegovini za period poslovanja
od 2015. do 2019. godine**

Transparency International u Bosni i Hercegovini

Gajeva 2, 78000 Banja Luka

+387 51 224 520

info@ti-bih.org

2021. godina

